ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІЛЬЧЕНКО АНЖЕЛІКА ОЛЕГІВНА

«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗ ТА АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ»
(НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ЧЕРНІГІВСЬКА МАКАРОННА ФАБРИКА»)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

Чернігів 2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку,оподаткування та аудиту, Факультету економіки , Чернігівського національного технологічного університету, Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Чернігівського національного технологічного університету Волот Олена Ігорівна

Рецензент: головний бухгалтер ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» Качегіна Людмила Василівна

Захист відбудеться «22» грудня 2018 р. о 9.00 год. на засіданні державної екзаменаційної комісії у Чернігівському національному технологічному університет

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту д.е.н., професор **Маргасова В. Г**.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підприємствами всіх форм власності та галузей економіки для здійснення виробничо-господарської діяльності використовуються запаси, які є важливою та значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна та відіграють важливу роль у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Виробничі запаси є активами, які використовуються для подальшого продажу, споживання під час виробничого процесу, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством.

Для забезпечення безперебійної роботи виробництва виробничі запаси на підприємстві завжди повинні бути в межах норм, передбачених потребою підприємства. Бухгалтерський облік на підприємстві покликаний головним чином забезпечити контроль за залишками; надходженням і витратами виробничих запасів на складі.

Належним чином організований облік, аналіз та аудит виробничих запасів, тобто чітка поінформованість про їх наявність та рух, має суттєве значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства. У зв’язку з цим в сучасних умовах об’єктивно виникла потреба перегляду вже існуючої практики організації обліку запасів.

Дослідження питань пов'язаних з удосконаленням бухгалтерського обліку і контролем основних засобів є досить актуальним, котре у своїх роботах висвітлює низка науковців та практиків. Зокрема, ці питання висвітлені у працях Безруких П. С., Конопліцький В. А., Покропивний С. Ф., Сонко В., Лень В. С., Аренс Е. А., Ткаченко Н. М., Бутинець Ф. Ф., Мельнікова К. С. тощо. Кожен автор має свою думку стосовно методики проведення аудиту, етапів проведення, процедур перевірки. Названі вище вчені зробили вагомий внесок у розвиток досліджень щодо руху виробничих запасів підприємств.

Виходячи з актуальності питання була обрана тема дипломної роботи

«Організація обліку, аналіз та аудит виробничих запасів».

Метою дипломної роботи є розробка комплексу заходів, спрямованих на покращення діяльності підприємства на основі узагальнення теоретичних, методичних і практичних аспектів організації обліку виробничих запасів. Для досягнення поставленої мети необхідним є вирішення наступних завдань:

- дослідити економічний зміст виробничих запасів та їх класифікацію;
- узагальнити та здійснити огляд нормативно-правової бази з обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів підприємства;
- розглянути загальну характеристику харчової промисловості та ринок макаронних виробів в Україні;
- здійснити фінансово-економічну характеристику діяльності підприємства;
- розкрити стан організації обліку виробничих запасів на підприємстві;
- здійснити аналіз ефективності використання виробничих запасів на підприємстві та технічного рівня розвитку виробництва;
- обґрунтувати напрями удосконалення бухгалтерського обліку виробничих запасів та запропонувати шляхи вдосконалення ефективності використання виробничих запасів на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика».

Об'єктом дослідження є процес обліку та аналізу виробничих запасів підприємства. Базою нашого дослідження виступає ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів підприємства.

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи використані такі методи дослідження: для узагальнення й оцінки сучасного стану організації та ведення обліку виробничих запасів на підприємствах України використано методи порівняльного аналізу і системного вивчення господарських процесів; методи асоціацій та аналогій; логічного аналізу;

деталізації; порівняльного аналізу; метод експертної оцінки та контрольних питань; а також схематичні та графічні методи.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі і нормативні акти України, що регламентують бухгалтерський облік, документи і матеріали органів державної влади і управління, матеріали і дані періодичного друку, монографії, праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з теорії і практики бухгалтерського обліку, методичний та інструктивний матеріал з формування і аналізу інформаційних джерел про первинну документацію та облікові регістри виробничих запасів та звітність підприємства.

В процесі виконання роботи внесено пропозицію покращення фінансово-економічного стану підприємства та забезпечення виробничими запасами, удосконалення обліку виробничих запасів підприємства та удосконалення аудиту виробничих запасів підприємства.

Результати дослідження можуть бути використані у процесі формування подальшої стратегії напрямку розвитку бухгалтерського обліку та аналізу виробничих запасів. Реалізація наведених в роботі пропозицій сприятиме удосконаленню організації обліку оборотних активів, удосконаленню управлінського обліку товарних запасів, удосконаленню організаційної структури підприємства, забезпечення на підприємстві контролю за збереженням товарних запасів, покращення організації управління матеріальними ресурсами, скорочення собівартості товарів за рахунок скорочення витрат.

В результаті впровадження запропонованих заходів можна буде здійснювати оперативний контроль за запасами, знизити витрати та збільшити рентабельність діяльності підприємства.

Структура та обсяг роботи. Дана робота складається із вступу, трьох розділів, 9 підрозділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Основний зміст викладений на 119 сторінках, робота містить 20 рисунків, 21 таблиць та 26 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та інформаційна база дослідження, а також подано структуру роботи.

У першому розділі «Теоретичні основи обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів» було наведено теоретичні положення стосовно обліку виробничих запасів на підприємстві, нормативно-законодавчі положення стосовно їх обліку, а також описано методологію економічного аналізу запасів на підприємстві.

«Теоретичні основи обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів» було наведено теоретичні положення стосовно обліку виробничих запасів на підприємстві, нормативно-законодавчі положення стосовно їх обліку, а також описано методологію економічного аналізу запасів на підприємстві.

Проаналізувавши літературні джерела бачимо, що підхід вчених до визначення категорії «виробничі запаси» є неоднозначним. Узагальнюючи думки різних науковців, виробничі запаси, як елемент запасів, – це активи, які виготовлені самостійно, або придбані зі сторони й утримуються підприємством з метою для подальшого продажу, використання у процесі виробництва, виконанні робіт, наданні послуг, для обслуговування виробництва та адміністративних потреб за умови їх повного споживання в одному операційному циклі.

Важливе практичне значення для ефективного управління виробничими запасами на підприємстві є їх чітка класифікація, створена з урахуванням специфіки галузі.

Виробничі запаси – важливий елемент функціонування підприємства будь-якого типу. А отже, виробничі запаси мають потребу в постійному контролі за їх станом, а раціональна організація первинного і аналітичного обліку є самою основою для забезпечення достовірності інформації, яка використовується для прийняття управлінських рішень.

Облік запасів забезпечений численною нормативно-правовою базою, що дозволяє забезпечити достовірне відображення інформації про запаси в бухгалтерських записах та звітності. Наведені в випускній кваліфікаційній роботі нормативно-правові документи є лише основними документами з усієї сукупності, адже нормативно-правова база з обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів підприємств та організацій є досить непростою та обширною.

Опрацювавши основні нормативно-правові документи, які здійснюють регламентацію бухгалтерського обліку виробничих запасів підприємств в Україні можемо сказати, що найбільш точно інформація розкривається в П(С)БО 9 «Запаси» та МСФЗ 2 «Запаси». У них висвітлено важливі питання бухгалтерського обліку запасів. Також під час дослідження було виявлено суттєві розбіжності ведення обліку та з'ясовано економічні проблеми, які викликані цими відмінностями.

В процесі аналізу виробничих запасів потрібно враховувати: оцінку структури запасів, визначення питомої ваги запасів у структурі оборотних активів, аналіз ефективності використання запасів, визначення проміжку часу між придбанням запасів та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції.

Заключним етапом аналізу виробничих запасів була розробка пропозицій щодо підвищення періоду обороту виробничих запасів та оптимізація розміру запасів на підприємстві.

В другому розділі роботи було надано характеристику харчової промисловості та ринок макаронних виробів в Україні, проаналізовано господарську діяльність ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика», описано стан організації обліку та аудиту виробничих запасів.

Приватне акціонерне товариство «Чернігівська макаронна фабрика» працює на ринку макаронного виробництва та пропонує широкий асортимент довгих макаронних виробів «екстра» та короткорізаної продукції різної форми тощо. Основними видами діяльності товариства є виробництво і

реалізація макаронних виробів, надання послуг по виробництву готової продукції з давальницької сировини, організація та здійснення оптової торгівлі товарами продовольчої групи, роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах, переважно продуктами харчування.

Аналіз та контроль виробничих запасів на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» здійснюється за допомогою системи внутрішнього контролю. Основні напрямки внутрішнього контролю зображено на рис. 1.1

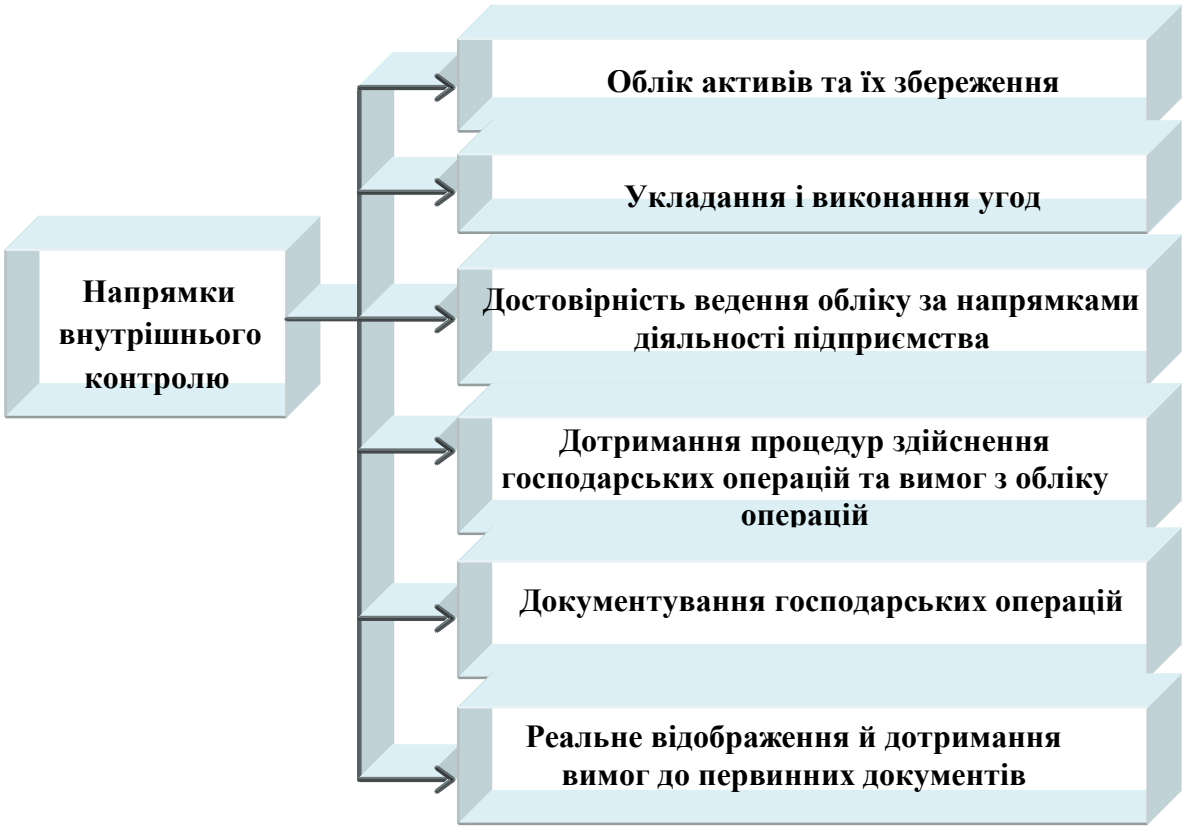

Рисунок 1.1 Основні напрямки внутрішнього контролю на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика»

Аналіз обсягів виробництва продукції (в цінах їх реалізації) в динаміці по роках за досліджений період свідчить про те, що вони були нестабільними й мали тенденцію до зменшення. Так, у 2016 р. в порівнянні з 2015 р. виробництво продукції зменшилося на 7908,85 тис. грн. Обсяги реалізованої продукції у 2016 р. в порівнянні з 2015 р. зменшилися на 30740,33 тис. грн.

Підприємство має «легку» структуру активів, а це, у свою чергу свідчить про мобільність майна підприємства. Сукупне майно підприємства складається з необоротних та оборотних активів, причому питома вага необоротних активів з року в рік зменшується, у 2017 році становила лише 32,82 %, а це говорить про те, що основні засоби не оновлюються.

Власний капітал у 2017 році зменшився на 816 тис. грн., що сприяє зниженню фінансової стійкості підприємства.

Порівнюючи чистий дохід 2017 року з 2016 роком можна побачити, що він зменшився на 930 тис. грн. Зменшення чистого доходу негативно впливає на фінансове становище підприємства, знижує його конкурентоспроможність і частку ринку. Зменшення чистого доходу відбулося внаслідок зменшення обсягу реалізованої продукції.

Підприємство ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» є матеріаломістким, адже питома вага матеріальних витрат протягом досліджуваних років становить більше 50 %; підприємство є трудомістким, бо питома вага оплати праці не перевищує 8 %.

Облік запасів на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» організовано належним чином. Інформація про запаси відображається точно, своєчасно та достовірно. Але є деякі аспекти на які необхідно звернути увагу підприємству для покращення свого фінансово-майнового стану у цілому та системи бухгалтерського обліку зокрема.

На кожну звітну дату ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» аналізує товарно-матеріальні запаси на їх наявність (див.таблицю 1.1), зменшення їх корисності та ліквідність, визначає застарілі запаси, які мають повільну оборотність. Переміни в оцінці можуть як позитивно, так і негативно вплинути на величину ліміту на складах по застарілих запасах та тих, які мають повільну оборотність.

Таблиця 1.1

Товарно-матеріальні запаси на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика»

Запаси	на 01.01.2017 р.	на 31.12.2017 р.
Сировина, матеріали, тара	**382 867**	**510 103**
Запасні частини	**450 207**	**711 625**
Паливо	**17 661**	**25 198**
Готова продукція	**108 142**	**145 962**
Товари	**66 678**	**21 924**
Інші запаси	**38 823**	**63 990**
Усього стр. 1100 ф. 1	**1 064 378**	**11 478 802**

Основне призначення аудиту виробничих запасів – допомога у визначенні основних недоліків, помилок, а головне порушень в обліку виробничих запасів, можливість ліквідувати їх та запобігти подальшому виникненню, а це у свою чергу, призведе до покращення фінансового стану підприємства. А отже, правильна та раціональна організація і методика аудиту виробничих запасів допоможе аудитору досягти поставленої мети.

Ефективне управління запасами прискорює оборотність капіталу та підвищує його дохідність, зменшення поточних витрат на їх зберігання, вивільнення з поточного господарського обороту частини капіталу, реінвестуючи його в інші активи. Для розв’язання управлінських завдань аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів розробляють відповідні алгоритми. У галузі в якій працює ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» важливим є економія сировини та матеріалів через високу матеріаломісткість продукції. Раціонально використовуючи матеріальні ресурси на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» при планових показниках випуску продукції та матеріальних витратах знижуючи собівартість продукції, можна передбачити додатковий випуск продукції, зросту рентабельності та прибутковості.

Одним з найперспективніших і найважливіших напрямів контролю за діяльністю підприємства є незалежний контроль, здійснюваний або зовнішніми, або внутрішніми аудиторами за умови організованої належним чином системи внутрішнього контролю.

В третьому розділі роботи було надано економіко-математичну модель виробничих запасів та наведено пропозиції щодо удосконалення організації обліку виробничих запасів та підвищення ефективності їх використання на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика».

Для забезпечення інформації для потреб управління важливе значення має розробка методики обліку наявності та руху виробничих запасів, яка б відповідала ринковій економіці та Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Тим паче, що раніше діючі методики обліку товарно-матеріальних цінностей, які були вироблені наукою і практикою, на протязі останніх років певною мірою втратили свою актуальність і в основному були покладені на систему ручної праці в умовах планових регульованих державою цін. Все це вимагає вдосконалення і нових підходів щодо організації і методики аналітичного обліку наявності та руху виробничих запасів, що є однією з найважливіших і найбільш трудомістких ділянок бухгалтерського обліку.

Важливість і трудомісткість ведення кількісного аналітичного обліку товарних запасів, значні їх якісні показники на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» зумовили необхідність пошуку більш раціональних методів обліку виробничих запасів як одного з основних оборотних активів підприємства та заборгованості за ними.

Для підвищення ефективності оперативно-бухгалтерського методу обліку виробничих запасів доречно здійснити деталізацію їх груп на кілька підгруп з тим розрахунком, щоб в підгрупі не була велика кількість найменувань, що дозволить обмежити обсяг записів для обліку їх руху та перевірки. Це можна досягти шляхом складання кожного місяця так званих

часткових нагромаджувальних відомостей по надходженню і вибуттю виробничих запасів в межах їх кожної підгрупи, що в свою чергу підвищує оперативність виявлення можливих помилок у складському і бухгалтерському обліку. Тим паче, слід зазначити, що при автоматизованому обліку програма дозволяє без зайвих зусиль формувати нагромаджувальні відомості в аналітичному розрізі як за групами і підгрупами матеріалів, так і за їх окремими видами та сортами за будь-який період.

Ще одне проблемне питання щодо обліку виробничих запасів є ведення та обробка первинних і зведених документів. Тому основним напрямком удосконалення їх обліку є покращення первинного і зведеного обліку, насамперед, шляхом створення уніфікованих форм. Удосконалення сальдової відомості дасть можливість вести облік в цілому по підприємству з розшифровкою по матеріально відповідальних особах.

Запропонована система організації й методики ведення обліку операцій, пов'язаних з надходженням і вибуттям виробничих запасів, забезпечення контролю за їх збереженням покращить роботу облікового апарату на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» та дозволить удосконалити управління ними з метою прискорення їх обігу.

При вдосконаленні роботи бухгалтерії ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» одним з важливих факторів є можливість здійснення контролю за точністю облікових даних та надійність інформаційних зв'язків як всередині бухгалтерії, так і між бухгалтерією. Все ці фактори дозволять зменшити обсяг роботи бухгалтерів підприємства, що у свою чергу дозволить зменшити помилки та розбіжності між фінансовим та податковим обліками, а також зменшити затрати на ведення обліку на підприємстві.

Для визначення прогнозного обсягу виробничих запасів ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» використаємо метод екстраполяції тренду.

Найбільш розповсюджений метод прогнозування полягає в екстраполяції трендів, тобто у продовженні в майбутнє тенденції, яка

спостерігалася в минулому. Завдяки такому підходу до прогнозування передбачається, що ознака, яка характеризує явище, утворюється під впливом безлічі факторів, причому не представляється можливим виділити порізно їхній вплив. У зв'язку з цим хід розвитку пов'язується не з якими-небудь конкретними факторами, а з часом.

Таким чином, було визначено прогнозні обсяги виробничих запасів за окремими рахунками на наступний рік (рис. 1.2).

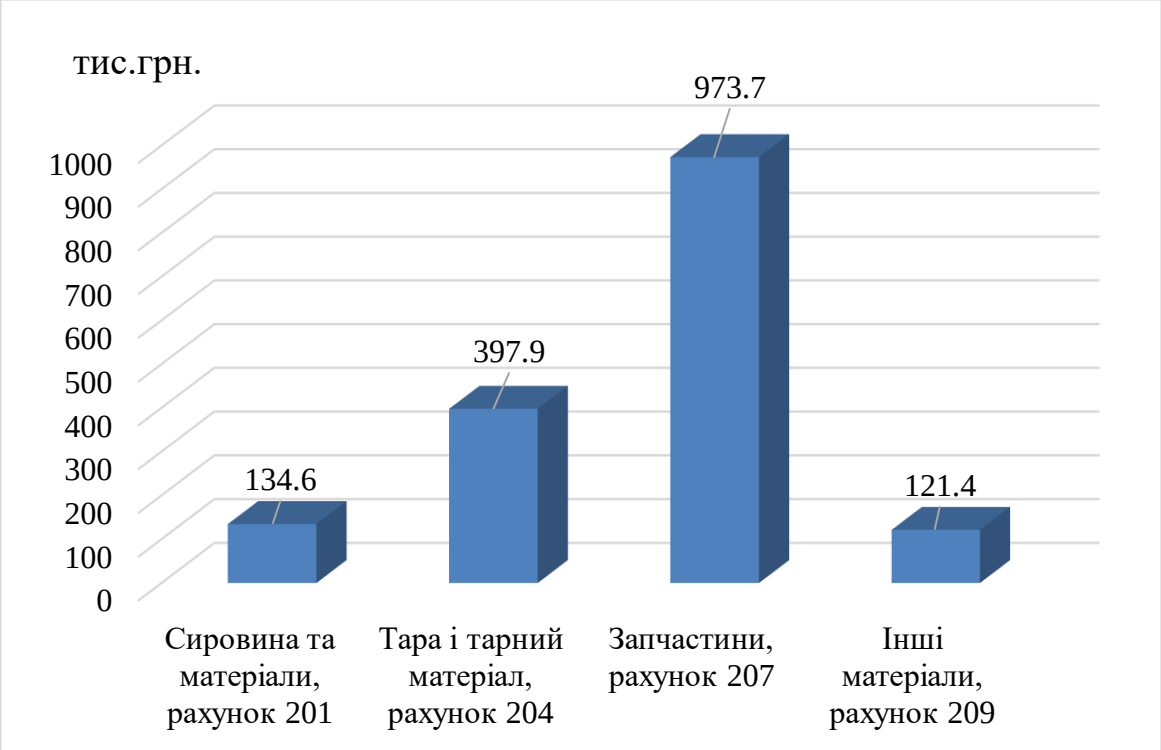

Рисунок 1.2 Прогнозні обсяги виробничих запасів в розрізі окремих рахунків

Отже, прогнозний обсяг виробничих запасів ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» на наступний рік становитиме: 1627,6 тис.грн.

Тобто в порівнянні з попереднім роком обсяг виробничих запасів підприємства може зрости на 316,6 тис.грн., що свідчить про необхідність удосконалення системи управління та обліку запасів на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика».

Ключовим аспектом управлінського обліку виробничих запасів є досягнення за кожною групою оптимального рівня запасів, який би дозволив знизити до мінімуму витрати на постачання та зберігання запасів і водночас максимально задовольнити попит на них.

Проведені дослідження свідчать, що частина вітчизняних підприємств і має велику кількість запасів, про що свідчать і дані обліку на досліджуваному підприємстві (балансова вартість виробничих запасів на кінець 2016 та 2017 років зростає).

Проте за наявності великої кількості запасів існує небезпека виникнення передумов до розбіжностей між можливостями та потребами. Крім того, підприємства з високим рівнем запасів повільно реагують на зміни у ринковому середовищі. Як наслідок, виникнення збитків через утримання понаднормативних запасів і нереалізованих ринкових можливостей. Значна кількість запасів призводить до збільшення поточних витрат на їх зберігання, а також потребує залучення значних фінансових ресурсів, які автоматично вилучаються з оборотної частини капіталу.

Враховуючи наведене, можна запропонувати методику визначення оптимальної величини виробничих запасів підприємства, схематично зображений в моделі на рис.3.6.

Запропонована методика визначення оптимальної величини запасів передбачає проведення АВС та XYZ-аналізу товарних позицій підприємства, аналізу фізичних та фінансових можливостей формування запасів, оптимізацію витрат на придбання та зберігання запасів і, як наслідок, вибір оптимальної системи управління запасами.

Дієвою, на наш погляд, буде така політика, за якої максимум надійності у постачанні продукції споживачам забезпечується за наявності мінімуму запасу. З огляду на все вище зазначене, всі запаси є небажані та повинні бути усунені чи зведені до мінімуму.

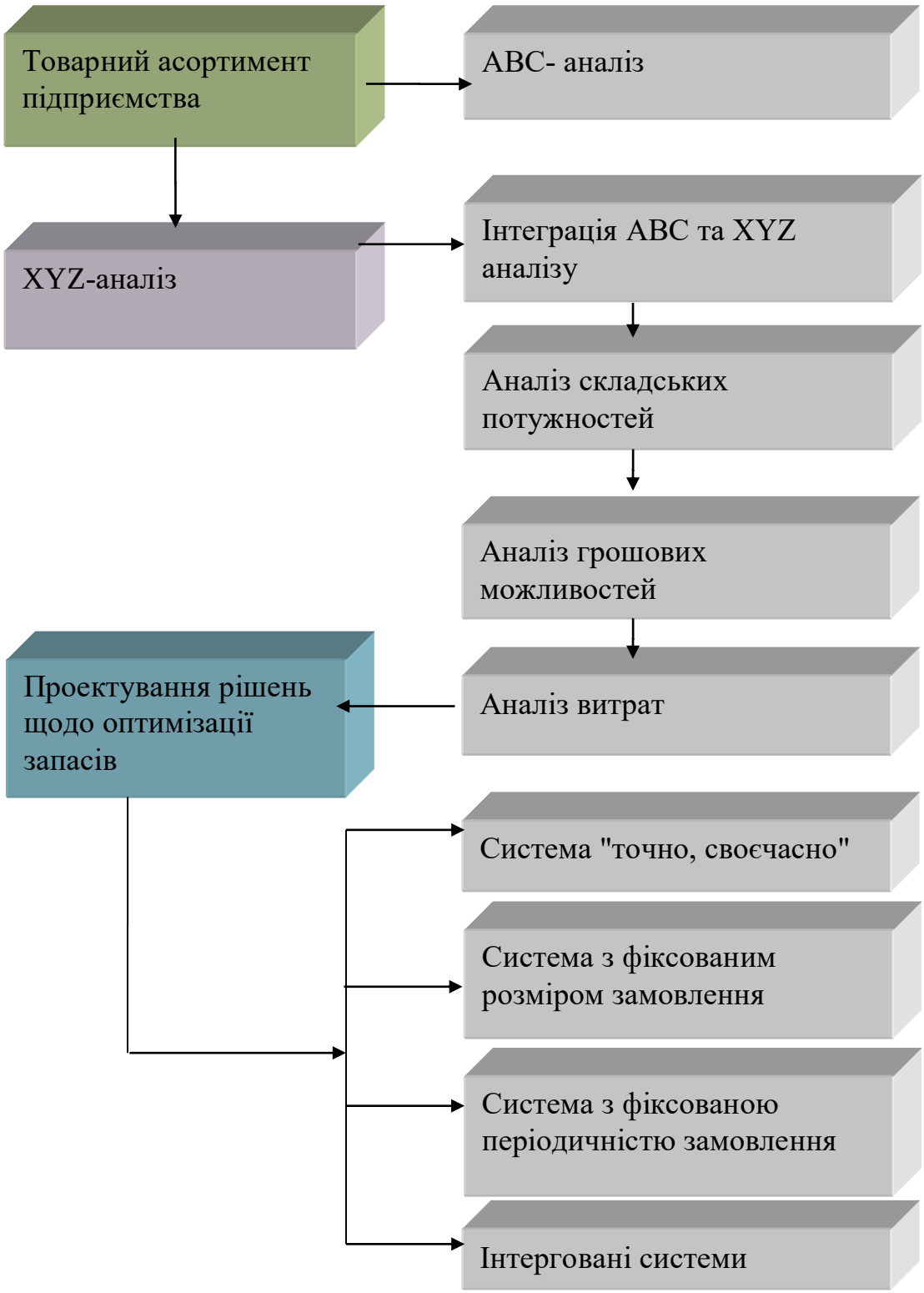

Рисунок 1.3. Модель визначення оптимальної величини запасів

Загалом облік, аналіз і контроль замовлень, угод, рахунків посідає чи

не центральне місце, оскільки в управлінському обліку основним має бути не опис вже здійснених процесів і аналіз причин, які лежать в їх основі, а прогноз майбутніх і очікуваних господарських ситуацій. Для того, щоб менеджери могли орієнтуватися в тому, що чекає у перспективі, пропонуємо ввести «Відомість обліку руху запасів». Така інформація зверне увагу менеджерів на зроблені ними помилки: реалізовано товар, якого немає на складі і який не замовлено; закуплено велику партію запасів, яка найближчим часом не буде використана у виробництві. Це дасть змогу ліквідувати негативні наслідки від прийнятих рішень ще безпосередньо до настання події. Крім того, маючи залишки за кожним запасом на початок та кінець робочого дня, на тиждень або на місяць вперед, менеджери мають змогу приймати оперативні рішення. Така інформація зможе суттєво вплинути на зменшення складських запасів. Ведення «Відомості обліку запасів» дасть можливість інформувати менеджерів про можливість виконання додаткового замовлення або ж про потребу в закупівлі додаткової партії запасів.

Докладнішу інформацію щодо отримання та подання замовлень доцільно нагромаджувати у «Відомості обліку замовлень», в якій не лише обліковуються подані або отримані замовлення, але й проставляється планована дата їх виконання, а також прізвище менеджера, відповідального за виконання замовлення. З метою контролю у відомості ставиться позначка про виконання або невиконання замовлення, з вказуванням причини в останньому випадку.

Запорукою конкурентоспроможності виробничо-торговельного підприємства є постійне розширення асортименту, мобілізація його внутрішніх ресурсів, спрямованість на досягнення конкурентних переваг і використання ринкових можливостей.

Отже, формування стратегічного асортименту та управління ним у ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» – це комплексне вирішення таких завдань, як:

- моніторинг наявної стратегії і тактики формування асортименту на підприємстві, здійснення SWOT-аналізу закупівельної політики та політики продажу;
- побудова товарної матриці з урахуванням групування готової продукції за цінами, комплексністю покупок тощо;
- зниження витрат по всьому ланцюгу виробництва продукції, в результаті чого відбувається встановлення найбільш низьких цін на ринку порівняно з конкурентами;
- застосування ІТ-систем управлінням асортиментом;
- пропозиція унікального товару та сервісу.

Таким чином, формування асортименту ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» потребує чіткого визначення комерційної стратегії підприємства на ринку, постійного моніторингу ринку і потреб споживачів, реального бачення своїх теперішніх та перспективних можливостей і ресурсів.

«Чернігівська макаронна фабрика» потрібно орієнтуватися на наступну маркетингову політику:

- зниження, стабілізація цін;
- ріст витрат на рекламу;
- посилення стимулювання збуту;
- розширення каналів збуту.

Невіднятним моментом у вдосконаленні рекламної компанії є її планування, яке потрібно робити наприкінці кожного року на весь наступний рік, а також, в міру потреби, наприкінці місяця. З метою найбільш ефективного розв'язування стратегічних задач в області реклами потрібно сформулювати чітке уявлення про бізнес і особливості товару, знати сильні та слабкі сторони компанії, мати інформацію про ринок - знати можливості які він пропонує та уявляти собі проблеми діяльності на цьому ринку. Необхідно чітко спланувати рекламну кампанію у відношенні термінів і засобів реклами, залучених у кампанії, рекламного бюджету та інших

складових.

Економічна ефективність реклами може визначатись взаємовідношенням між результатом, отриманим від реклами, та величиною затрат на проведення рекламних заходів за окремий відрізок часу.

Для з'ясування рівня впливу реклами на зростання обороту фірми аналізують оперативні та бухгалтерські дані. Але слід брати до уваги й те, що крім реклами на об’єм реалізації впливають якість, ціна товарів, місце продажі, рівень культури обслуговування споживачів, наявність у продажі аналогічних товарів.

Як видно з вище викладеного матеріалу, управління оборотними активами і, зокрема, виробничими запасами на розглянутому підприємстві не відповідає тим вимогам, що до нього висувають сучасні умови господарювання. Управління запасами на підприємстві носить безсистемний, періодичний характер, причини відхилень навіть у загальному кошторисі витрат підприємства не досліджуються, не відводиться достатньої уваги вивченню поводження витрат підприємства, виявлені резерви зниження витрат підприємства найчастіше не використовуються повною мірою через відсутність чіткого взаємозв'язку між визначеними видами витрат та відповідальними за їхній рівень особами.

Заходи стосовно покращення обліку виробничих запасів на підприємстві наступні: удосконалення організації обліку оборотних активів, удосконалення управлінського обліку товарних запасів, удосконалення організаційної структури підприємства, забезпечення на підприємстві контролю за збереженням товарних запасів, покращення організації управління матеріальними ресурсами, скорочення собівартості товарів шляхом скорочення витрат.

В результаті впровадження запропонованих заходів можна буде здійснювати оперативний контроль за запасами, знизити витрати та збільшити рентабельність діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Метою роботи була розробка комплексу заходів, спрямованих на покращення діяльності підприємства на основі узагальнення теоретичних, методичних і практичних аспектів організації обліку виробничих запасів.

Виробничі запаси – важливий елемент функціонування підприємства будь-якого типу. А отже, виробничі запаси мають потребу в постійному контролі за їх станом, а раціональна організація первинного і аналітичного обліку є основою для забезпечення достовірності інформації, яка використовується для прийняття управлінських рішень.

Опрацювавши основні нормативно-правові документи, що здійснюють регламентацію бухгалтерського обліку виробничих запасів підприємств в Україні можемо сказати, що найбільш точно інформація розкривається в П(С)БО 9 «Запаси» та МСФЗ 2 «Запаси». У них висвітлено важливі питання бухгалтерського обліку запасів. Також під час дослідження було виявлено суттєві розбіжності ведення обліку та з'ясовано економічні проблеми, які викликані цими відмінностями.

Базою дослідження виступає ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика», яка є лідером у виробництві макаронних виробів у Чернігівської області.

Аналіз обсягів виробництва продукції (в цінах реалізації) в динаміці по рокам за досліджений період свідчить про те, що вони були нестабільними і мали тенденцію до зменшення. Так, в 2016 р. в порівнянні з 2015 р. виробництво продукції зменшилося на 7908,85 тис. грн. Обсяги реалізованої продукції в 2016 р. в порівнянні з 2015 р зменшилися на 30740,33 тис. грн.

Підприємство має «легку» структуру активів, що свідчить про мобільність майна підприємства. Сукупне майно підприємства складається з необоротних та оборотних активів, причому питома вага необоротних активів з року в рік зменшується, в 2017 році становила лише 32,82 %, а це говорить про те, що основні засоби не оновлюються.

Власний капітал в 2017 році зменшився на 816 тис. грн., що сприяє зниженню фінансової стійкості підприємства.

Порівнюючи чистий дохід 2017 року з 2016 роком можна побачити, що він зменшився на 930 тис. грн. Зменшення чистого доходу негативно впливає на фінансове становище підприємства, знижує його конкурентоспроможність і частку ринку. Зменшення чистого доходу відбулося внаслідок зменшення обсягу реалізованої продукції.

Підприємство є матеріаломістким, адже питома вага матеріальних витрат протягом досліджуваних років становить більше 50 %; підприємство є трудомістким, бо питома вага оплати праці не перевищує 8 %.

Облік запасів на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» організовано належним чином. Інформація про запаси відображається точно, своєчасно та достовірно. Але є деякі аспекти на які необхідно звернути увагу підприємству для покращення свого фінансово-майнового стану загалом та системи бухгалтерського обліку зокрема.

Основне призначення аудиту виробничих запасів – допомога у визначенні основних недоліків, помилок, а головне порушень в обліку виробничих запасів, можливість ліквідувати їх та запобігти подальшому виникненню, а це у свою чергу, призведе до покращення фінансового стану підприємства. А отже, правильна та раціональна організація і методика аудиту виробничих запасів допоможе аудитору досягти поставленої мети.

Ефективне управління запасами прискорює оборотність капіталу та підвищує його дохідність, зменшення поточних витрат на їх зберігання, вивільнення з поточного господарського обороту частини капіталу, реінвестуючи його в інші активи. Для розв’язання управлінських завдань аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів розробляють відповідні алгоритми. У галузі в якій працює ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» важливим є економія сировини та матеріалів через високу матеріаломісткість продукції. Раціонально використовуючи матеріальні ресурси на ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» при планових показниках випуску продукції та матеріальних витратах знижуючи собівартість продукції, можна передбачити додатковий випуск продукції,

зросту рентабельності та прибутковості.

Відповідно до економіко-математичної моделі виробничих запасів прогнозний обсяг виробничих запасів ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика» на наступний рік становитиме: 1627,6 тис.грн.

Заходи стосовно покращання обліку виробничих запасів на підприємстві наступні: удосконалення організації обліку оборотних активів, удосконалення управлінського обліку товарних запасів, удосконалення організаційної структури підприємства, забезпечення на підприємстві контролю за збереженням товарних запасів, покращення організації управління матеріальними ресурсами, скорочення собівартості товарів за рахунок скорочення витрат.

В результаті впровадження запропонованих заходів можна буде здійснювати оперативний контроль за запасами, знизити витрати та збільшити рентабельність діяльності підприємства.

АНОТАЦІЯ

Ільченко А.О. Організація обліку, аналіз та аудит виробничих запасів (на прикладі ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика»)

Спеціальність 071–Облік і оподаткування.– Чернігівський національний технологіний університет. – Чернігів, 2018.

Магістерська робота показує особливості бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів, сутність, функції та принципи організації запасів на підприємстві, документування відповідних операцій, розглядає аналіз основних фінансових показників ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика», та наводить пропозиції щодо удосконалення обліку виробничих запасів.

Виробничі запаси – важливий елемент функціонування підприємства будь-якого типу. А отже, виробничі запаси мають потребу в постійному контролі за їх станом, а раціональна організація первинного і аналітичного обліку є основою для забезпечення достовірної інформації, яка використовується для прийняття управлінських рішень.

Заходи стосовно покращання обліку виробничих запасів на підприємстві наступні: удосконалення організації обліку оборотних активів, удосконалення управлінського обліку товарних запасів, удосконалення організаційної структури підприємства, забезпечення на підприємстві контролю за збереженням товарних запасів, покращення організації управління матеріальними ресурсами, скорочення собівартості товарів шляхом скорочення витрат.

Ключові слова: виробничі запаси, сировина і матеріали, матеріальні ресурси, оцінка виробничих запасів, інвентаризація, внутрішній аудит, контроль, аналіз, матеріаловіддача.

ANNOTATION

Ilchenko A.O. Organization of accounting, analysis and audit of inventory (by the example of PJSC «Chernigov Macaroni Factory»)

Speciality–accounting and audit.–Chernihiv National University of Technology –Chernigov 2018

The master's work shows the peculiarities of accounting and auditing of inventories, the essence, functions and principles of production stocks at the enterprise, documenting the relevant transactions, examines the analysis of the main financial indicators of PJSC "Chernigov Macaroni Factory", and suggests improvements in the accounting of inventories.

Production stocks are an important element of the functioning of any type of enterprise. Consequently, production stocks need constant control over their condition, and the rational organization of primary and analytical accounting is the basis for ensuring the reliability of the information used to make managerial decisions.

Measures to improve production stocks at the enterprise include the following: improving the organization of accounting of current assets, improving the management accounting inventory, improving the organizational structure of the enterprise, ensuring at the enterprise control over the preservation of inventories, improving the management of material resources, reducing the cost of goods by reducing costs.

Keywords: production stocks, raw materials, material resources,evaluation of manufacturing spare, inventory, evaluation of manufacturing spare, inventory, internal audit, control, analysis, material requirement.